

ความรู้และความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
ของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8
Knowledge and Opinions towards the Collection of Forensic Evidence
of the Investigators (Inquiry Officials) of Metropolitan Police Division 8

ตรองหทัย ยศประสิทธิ์*¹ และวรรัช วิชชวานิชย์²

¹คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Tronghathai Yosprasit*¹ and Worachat Wichuwanit²

¹Faculty of Science, Silpakorn University

²Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

Received: June 11, 2019

Revised: December 4, 2019

Accepted: December 17, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความรู้และความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและทำการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ พนักงานสอบสวน จาก 11 สถานีตำรวจในกองบังคับการนครบาล 8 กองบัญชาการนครบาล จำนวน 22 คน โดยการใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและปัญหาอุปสรรคใช้การตีความตามเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. พนักงานสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 คน มีระดับความรู้มาก คิดเป็นร้อยละ 36.36 และได้คะแนนระหว่าง 12-15 คะแนน จำนวน 14 คน มีระดับความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.64 2. วิธีการปฏิบัติเพื่อรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทุกคนจะต้องมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน และต้องปฏิบัติตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ และไม่ทำการอันใดในการทำลายวัตถุพยาน 3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคดี

* ตรองหทัย ยศประสิทธิ์ (Corresponding Author)
e-mail: peenaraya@yahoo.com

การขาดความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และสภาพแวดล้อมมีปัจจัยที่ยากต่อการควบคุม

คำสำคัญ: พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ พนักงานสอบสวน การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

Abstract

The research titled “The Knowledge and Opinions towards the Collection of Forensic Evidence of the Investigators of Metropolitan Police Division 8” was aimed to study the understanding of forensics application in physical evidence collection and to study the opinion towards forensics evidence collection along with problems and obstacles of the investigators. The researcher used the quantitative approach and purposive sampling to select the samples of 22 investigators from 11 police stations from Metropolitan Police Division 8, Metropolitan Police Bureau. The questionnaire was used for data collection. The statistical data analysis included frequency, percentage and data related to the operation in collecting evidence as well as problems and obstacles of interpretation according to the content. The results of the research showed that: 1. The sample of 8 investigators with knowledge score more than 16 points had high level of knowledge which was accounted for 36.36% and 14 investigators with knowledge score between 12-15 points had medium level of knowledge which was accounted for 63.64%. 2. The maintenance procedure of crime scene and the collection of Forensic evidence involved the crime scene protection. In addition, all investigators and related officers must wear a protection equipment, follow the forensic protocol and refrain from destroying the material evidence. 3. Problems and obstacles in operation were due to the lacking of budget for buying equipment, insufficient personnel to deal with the high number of cases, lack of knowledge in crime scene investigation as well as gathering of forensic evidence and the environment having the factors that were difficult to control.

Keywords: Forensic Evidence, Investigators, Evidence Collection

บทนำ

งานสอบสวนเป็นกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น เป็นภารกิจหลักในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดไว้ในนโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้านการอำนวยความสะดวก ให้พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้พนักงานสอบสวนมีความรู้ความเชี่ยวชาญ จึงได้มีการพัฒนางานสอบสวนมาโดยตลอด

ไม่ว่าจะเป็นด้านความเจริญก้าวหน้าในสายงาน ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและการใช้นิติวิทยาศาสตร์ มาช่วยในงานสอบสวนเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดทางอาญา (Aungsananon, 2015) การพิสูจน์ตัวผู้กระทำความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เกิดขึ้นได้จากกระบวนการสืบสวนและสอบสวนแสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(11) โดยมีหลักการว่า พยานหลักฐานที่ได้มานั้นต้องแสดงให้เห็นถึงความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ดังจะเห็นว่า อำนาจของพนักงานสอบสวนในการค้นหาความจริงนั้นมีอยู่ 2 แนวทาง คือ การรวบรวมพยานหลักฐานจากถ้อยคำของบุคคล ทั้งผู้เสียหายและผู้ต้องหา หรือจากบุคคลอื่นที่เป็นพยาน หรือพยานผู้ชำนาญการ พิเศษ และการรวบรวมพยานหลักฐานจากพยานวัตถุ พยานเอกสาร ซึ่งในระดับสถานีตำรวจนั้นเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่ทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญา รวบรวมพยานหลักฐาน คือ รองสารวัตรสอบสวน สารวัตรสอบสวน หรือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 21 พ.ศ. 2542 เรียกว่า พนักงานสอบสวน จะเป็นผู้ทำหน้าที่ทำการสอบสวน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม การตัดสินพิพากษาในชั้นศาลขึ้นอยู่กับ การรวบรวมพยานหลักฐานในขั้นของการสอบสวนเป็นสำคัญ (Office of the Council of State, 1999)

ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า การกระทำความผิดในคดีอาญาที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง ผู้ต้องหา มักจะทิ้งร่องรอย หลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ นั้น สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการแสวงหาวัตถุพยานและร่องรอยหลักฐาน ในการเกิดคดี (Chamsuwanawong and Others, 2003: 38) การดำเนินการสืบสวนสอบสวนมีความจำเป็น ที่ต้องพัฒนาวิธีการและประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง โดยการนำวิทยาการตำรวจ ซึ่งได้แก่ พยาน หลักฐานทางนิติศาสตร์และความรู้ทางนิติเวชมาประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยวินิจฉัยร่องรอยของคดี (Musikanon, 2000) แต่หลักฐานที่หลงเหลืออยู่ในสถานที่เกิดเหตุไม่เพียงแต่จะสูญหายหรือเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่อาจถูกทำให้ เกิดการแปรเปลี่ยนจากการไม่ระมัดระวังของผู้เสียหายเองหรือเกิดจากบุคคลที่สามที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ (Suebpongssiri, 2003: 3) จนทำให้พยานหลักฐานในการดำเนินคดีเสียหายและไม่สามารถแสดงข้อเท็จจริง ได้อย่างถูกต้อง การเกิดปัญหาด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและรักษาสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่มาจาก ความไม่รู้ ไม่เข้าใจ โดยเฉพาะพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในสถานที่เกิดเหตุถูกทำลายหรือได้รับความเสียหาย หรือมีการเพิ่มร่องรอยหลังคดีอาญาเกิดขึ้น ก่อนเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนจะไปถึง นอกจากนี้ ชาวบ้านที่เป็นบุคคลที่สามที่อาจทำลายพยานหลักฐานแล้ว ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจเองหากไม่ใช้ความระมัดระวัง ก็อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อพยานหลักฐานเป็นเหตุให้การพิสูจน์หลักฐานยากขึ้น (Siricharoensuk, 1998: 8) จะเห็นได้ว่า พนักงานสอบสวนผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวน ควรต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เริ่มตั้งแต่การเข้าและรักษา ที่เกิดเหตุ การเก็บและรักษาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ รวมถึงการจัดส่งพยานวัตถุไปหน่วยงาน ที่ทำการตรวจพิสูจน์ ซึ่งต้องมีการปฏิบัติตามขั้นตอนด้วยความรอบคอบและถูกต้อง และจากการที่พนักงาน สอบสวนเมื่อได้รับการแจ้งเหตุ ต้องรีบไปสถานที่เกิดเหตุ เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ในเบื้องต้น หากมีความจำเป็น เร่งด่วนที่ไม่สามารถรอเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการได้ พนักงานสอบสวนต้องทำหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐาน พยานวัตถุ ในบริเวณที่เกิดเหตุด้วยตนเอง

กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 เป็นหน่วยงานอยู่ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีจำนวนสถานี ตำรวจนครบาล 11 สถานี ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลตลาดพลู สถานีตำรวจนครบาลราษฎร์บูรณะ สถานี ตำรวจนครบาลบางยี่เรือ สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่ สถานีตำรวจนครบาลปากคลองสาน สถานี

ตำราวจนครบสามเต็จเจ้าพระยา สถานีตำราวจนครบอุปหาราม สถานีตำราวจนครบบุคคโล สถานี ตำราวจนครบบางมด สถานีตำราวจนครบบางคอแหลม และสถานีตำราวจนครบตุงครุ มีหน้าที่ดูแลรักษา ความปลอดภัยในเขตกรุงเทพมหานครโซนกรุงธนรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนและชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่ยึดมั่นและศรัทธา จากประเด็น ความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้และความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจ นครบาล 8 และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่องานด้านการสอบสวนและที่สำคัญยิ่งเพื่อเป็น การอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นแก่ ประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาอุปสรรคของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมพยานหลักฐาน

การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ การพิจารณาพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนตกเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ ส่วนศาลยุติธรรมโดยผู้พิพากษา ซึ่งนำพยานหลักฐานของคู่ความที่ได้จากการสอบสวน จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากลำบากที่สุด ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือผู้เกี่ยวข้องในการสืบสวนสอบสวน เมื่อกล่าวถึงการสืบสวน หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด ดังนั้น ผู้มีอำนาจสืบสวนคือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่วนการสอบสวน หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ (Phurikup and Ketthet, 2015) ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน คือ เจ้าพนักงาน ซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงเป็นผู้ทำการรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุ และพยานเอกสาร

หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนจากการเน้นความสำคัญของประจักษ์พยาน มาสู่ระบบพิสูจน์การกระทำผิดโดยการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ มีการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมทางหนึ่ง (Benjakul, 2007) ซึ่งใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์ 2 ประเภท (1) นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็น

วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เช่น วิชาฟิสิกส์พื้นฐาน รวมถึงการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมวัตถุพยาน ในสถานที่เกิดเหตุ และ (2) นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์โดยการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ใน สาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม โดยขณะเดียวกันนิติวิทยาศาสตร์ได้ถูก นำมาใช้ประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือฝ่าเท้า การตรวจเอกสาร การตรวจทางฟิสิกส์เช่น ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ การตรวจทางนิติเวช เช่น งานนิติพยาธิ งานนิติวิทยา งานชีวเคมีและการตรวจทางชีววิทยา เช่น ตรวจเส้นผม เลือด อสุจิ และตรวจรหัส พันธุกรรม (DNA) เป็นต้น พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นด้วยการวิเคราะห์ หรือวิจัย ซึ่งในทางกฎหมาย ถือว่า พยานหลักฐานเหล่านี้เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่จะนำเข้าสู่กระบวนการ พิเคราะห์หรือจะนำเข้าสู่ความรู้ของศาลเพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่ โดยกำหนดวิธีการนำสืบ ไว้ คือ หากคู่ความประสงค์จะอ้างหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่สำนวนเพื่อนำสืบข้อเท็จจริงให้นำสืบโดย ผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ทำการตรวจ ได้วิเคราะห์หรือได้วิจัยสังเกตเหตุการณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับในคดี นั้นมาแล้ว ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นี้ก็คือพยานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญตาม กฎหมายนั่นเอง ที่ผ่านมามีการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยคดีหลายคดี ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ และ มีความยุ่งยากซับซ้อนทั้งที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศมาแล้วหลายคดี

โดยสรุปแล้ว ถือได้ว่านิติวิทยาศาสตร์นี้เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการทางด้านต่าง ๆ ผสมผสาน เข้ากับการบังคับใช้ทางกฎหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถอำนวยความสะดวก ให้กับผู้เสียหาย และผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทาง ด้านการตรวจวิเคราะห์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น รวมถึงการนำเอานิติวิทยาศาสตร์นี้มาส่งเสริมกระบวนการ ยุติธรรมของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ ซึ่งจะส่งผลอย่างดียิ่งต่อประชาชนคนไทยในท้ายที่สุด

ประโยชน์ของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพโดยการนำความรู้จาก วิทยาการด้านงาน นิติวิทยาศาสตร์มาร่วมในการทำงาน (Yingcharoen, 2018) ดังนี้

1. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่ามีกรก่ออาชญากรรมแน่นอน เช่น ผู้เสียหายแจ้งว่าถูกข่มขืน และตรวจพบว่า ผู้เสียหายมีเสื้อผ้าฉีกขาด มีแผลตามร่างกาย
2. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่าผู้ต้องสงสัยได้อยู่ในที่เกิดเหตุ เช่น ตรวจได้ขนแมวที่ขากางเกงของผู้ต้องสงสัย ที่ผู้ต้องสงสัยอธิบายที่มาไม่ได้ และบ้านที่ผู้เสียหายถูกข่มขืนเลี้ยงแมว
3. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่าบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เช่น พบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องสงสัย ในด้านในของถุงมือที่ถอดทิ้งไว้ในบ้านที่ถูกโจรกรรม
4. เป็นเครื่องช่วยกันผู้บริสุทธิ์ออกไป เช่น เด็กหญิง 2 คนพี่น้องกล่าวหาว่า ผู้ต้องสงสัยวางยาแล้ว ทำมิดีมิร้าย แต่การตรวจทั้งเลือดและปัสสาวะของเด็กแล้วไม่พบสารใด
5. เป็นเครื่องยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย เช่น ผู้เสียหายอ้างว่าถูกผู้ต้องสงสัยแทง ผู้เสียหาย เอามือที่เปื้อนเลือดป้ายไปบนแขนเสื้อผู้ต้องสงสัย จากการตรวจพบว่าคราบเลือดบนแขนเสื้อของผู้ต้องสงสัย เป็นเลือดของผู้เสียหายจริง
6. ผู้ต้องสงสัยที่ถูกยันด้วยพยานทางฟิสิกส์อาจจะสารภาพ เช่น คดีเจนนจิรา เมื่อพิสูจน์ได้ว่า ผู้ตาย เสียชีวิตเพราะถูกยิง ในขณะที่ผู้ต้องหาให้การกับตำรวจก่อนหน้าว่าฆ่าโดยการบีบคอ ผู้ต้องหาจึงสารภาพ

7. มีค่ามากกว่าประจักษ์พยานเพราะเคยมีการทดลองแล้วพบว่า ประจักษ์พยานอาจให้การคลาดเคลื่อนไปได้ เมื่อเวลาผ่านไปเป็นเดือนหรือเป็นปีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้รับความเชื่อถือจากศาลมากขึ้น

8. การไม่พบพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ช่วยยืนยันว่าไม่มีอาชญากรรม เช่น แจ้งว่าถูกลักทรัพย์ แต่ตรวจแล้วไม่มีร่องรอยงัดและทรัพย์ที่ว่าหายยังอยู่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และความคิดเห็นในการนำหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน แล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยมีกระบวนการในการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเฉพาะ คือ มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอบสวนทางคดีอาญาโดยตรง คือ พนักงานสอบสวน จาก 11 สถานีตำรวจในกองบังคับการนครบาล 8 กองบัญชาการนครบาล สถานีละ 2 คน โดยกำหนดจากเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เป็นร้อยเวรในวันที่ทำการเก็บข้อมูลในสถานีนั้น ๆ ได้จำนวน 22 คน ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) พนักงานสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

2) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นจากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับการนำหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ของพนักงานสอบสวน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) ผู้วิจัยทำการนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความครอบคลุมในทุกประเด็นที่ต้องการศึกษาและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยได้ใช้ผลมาค่านวนหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า แบบสอบถามความรู้และความคิดเห็นมีความเหมาะสมโดยได้ค่า IOC ในรายข้อ ตั้งแต่ 0.80-1.00 และได้ค่าความสอดคล้องโดยรวมของแบบสอบถามความรู้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน เท่ากับ 0.88 และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา ได้ค่าความสอดคล้องโดยรวม 0.82

3) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับพนักงานสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเติมคำในช่องว่าง จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 1 คำตอบจาก 2 ตัวเลือก ใช่หรือไม่ใช่ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ปรับปรุงจากแบบทดสอบความรู้ในการรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของ Uamfung (2013)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญา มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรทั่วไป หาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละข้อ และร้อยละ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านความรู้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน มาจัดระดับของความรู้ดังกล่าวออกเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งเกณฑ์ตามระดับคะแนนการตอบถูกร้อยละ 60 เป็นระดับความรู้ปานกลาง ร้อยละ 80ขึ้นไป เป็นระดับความรู้มาก และตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 60 เป็นความรู้ระดับน้อย ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์คะแนนแบ่งระดับความรู้

คะแนน	ระดับความรู้
น้อยกว่า 12 คะแนน (ต่ำกว่าร้อยละ 60)	ความรู้น้อย
12 - 15 คะแนน (ร้อยละ 60-79)	ความรู้ปานกลาง
16 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)	ความรู้มาก

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานใช้การสังเคราะห์และตีความตามเนื้อหา

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพทั่วไปของพนักงานสอบสวนผู้ตอบแบบสอบถาม

พนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ผู้ให้ข้อมูล มีข้อมูลสถานภาพทั่วไป ดังนี้

1. ตำแหน่ง พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ส่วนใหญ่มีตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ.3) จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา พนักงานสอบสวน (สบ.2)

จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และพนักงานสอบสวน (สบ.1) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และตำแหน่งรองผู้กำกับการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18

2. อายุ พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14

3. ระดับการศึกษา

พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 68 และระดับปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 32

4. ประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานสอบสวน ระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 55 ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน

จากการศึกษาความรู้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นที่กำหนดไว้จากข้อคำถามให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 คะแนน มีรายละเอียด แสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน

ความรู้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านการเก็บวัตถุพยาน ต้องเก็บสิ่งที่จะสูญหายหรือเสียหายได้ง่าย ไว้เป็นอันดับแรก	20	90.90	2	9.10
2. การเคลื่อนย้ายวัตถุพยาน หากไม่มีถุงมือให้ใช้ผ้าในการหยิบจับหรือห่อวัตถุนั้น	16	72.72	6	27.28
3. หากมีวัตถุพยานหลายชิ้น สามารถนำมาใส่รวมกันในกล่องหรือถุงขนาดใหญ่ เพื่อสะดวกต่อการขนย้าย	19	86.36	3	13.64
4. ควรเก็บวัตถุพยานไว้ให้ได้มากที่สุด เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงได้ง่าย จะทำให้ยากต่อการกลับมาเก็บเพิ่มเติม	21	95.45	1	4.55
5. การถ่ายภาพวัตถุพยาน ควรถ่ายทุกชิ้น ทั้งระยะใกล้ กลาง และไกล โดยมีการวางป้ายหมายเลขกำกับ	20	90.90	2	9.10

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทาง ด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การเก็บกองเลือดสด ควรแช่ในตู้เย็นช่อง ก่อนส่งตรวจพิสูจน์	15	68.18	7	31.82
7. คราบโลหิตแห้ง สามารถเก็บส่งตรวจพิสูจน์ โดยใช้ ใบมีดโกนขูดคราบโลหิตออกจากผิวของวัตถุได้	16	72.72	6	27.28
8. การหาหมู่โลหิตสามารถทำได้จากปัสสาวะหรืออุจจาระ	13	59.09	9	40.91
9. การทำตำหนิสัญลักษณ์บนหัวกระสุนปืนที่ตรวจพบเป็น วัตถุพยาน สามารถทำตำหนิไว้ที่บริเวณใดก็ได้ที่เห็นได้ชัดเจน	16	72.72	6	27.28
10. การเก็บคราบอสุจิแห้งที่ติดบนเสื้อผ้า ให้เก็บมาทั้งชิ้น	17	77.27	5	22.73
11. การเก็บคราบโลหิตที่ติดบนวัตถุที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น เสื้อผ้า อาวุธ ควรเก็บวัตถุนั้นมาทั้งชิ้น	21	95.45	1	4.55
12. การเก็บเส้นผมหรือเส้นขน อาจใช้สก็อตเทปด้านเหนียว ปิดลงบนพื้น เพื่อดึงเส้นผมหรือเส้นขนขึ้นมาได้	14	63.63	8	36.37
13. การเก็บเส้นผมจากบุคคลเพื่อพิสูจน์ DNA ให้ใช้กรรไกร ตัดเส้นผมจากศีรษะบุคคลนั้น 15-20 เส้น เพื่อส่งตรวจ	19	86.36	3	13.64
14. การเก็บกระดากที่ถูกเพลิงไหม้ ให้ใช้แผ่นกระดากแข็ง สอดใต้ แล้วยกขึ้นมาเก็บใส่กล่อง เพื่อส่งตรวจพิสูจน์	14	63.63	8	36.37
15. การเก็บลูกกระสุนปืนที่ฝังบนผนัง ให้เจาะผนังเอาเฉพาะ ลูกกระสุนปืนออกมา เพื่อส่งตรวจพิสูจน์	13	59.09	9	40.91
16. ลูกและปลอกกระสุนปืนที่ตรวจพบในที่เกิดเหตุ ให้จัดเก็บ ใส่ในภาชนะที่ป้องกันการกระแทกและให้แยกห่อกัน	21	95.45	1	4.55
17. การทำตำหนิสัญลักษณ์บนปลอกกระสุนปืนที่ตรวจพบเป็น วัตถุพยาน ให้ทำตำหนิไว้ที่งานท้ายปลอกกระสุนปืน ให้เห็นชัดเจน	11	50.00	1	50.00
18. การเก็บพยานวัตถุอาวุธปืน ไม่ต้องนำเอากระสุนปืนที่อยู่ ในแมกกาซีนออก เพียงแต่ให้กดเซฟปืน หรือปลดนกปืนไว้ ก็พอเพียงแล้ว	16	72.72	6	27.28
19. การเก็บพยานวัตถุจากตัวบุคคลเพื่อส่งตรวจเปรียบเทียบ DNA ให้เก็บเซลล์เยื่อข้างแก้ม โดยใช้ก้านสำลีเช็ดที่ กระพุ้งแก้มด้านในทั้ง 2 ข้าง จากนั้นนำไปฝั่งให้แห้งที่ อุณหภูมิห้อง ก่อนเก็บใส่ซองกระดากปิดผนึก	20	90.90	2	9.10
20. เมื่อพบสิ่งใดที่เป็นวัตถุพยานได้ ให้รีบทำการเก็บรวบรวม โดยเร็ว ยังไม่จำเป็นต้องถ่ายภาพหรือบันทึกตำแหน่ง วัตถุพยานนั้นก่อน เนื่องจากอาจเกิดการสูญหายหรือ การแปรสภาพของวัตถุพยานนั้นได้	21	95.45	1	4.55

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน มีดังนี้

2.1 ด้านการเก็บวัตถุพยาน ต้องเก็บสิ่งที่จะสูญหายหรือเสียหายได้ง่าย ไว้เป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 90.90 ตอบผิด ร้อยละ 9.10

2.2 การเคลื่อนย้ายวัตถุพยาน หากไม่มีถุงมือให้ใช้ผ้าในการหยิบจับหรือห่อวัตถุนั้น ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 72.72 ตอบผิด ร้อยละ 27.28

2.3 หากมีวัตถุพยานหลายชิ้น สามารถนำมาใส่รวมกันในกล่องหรือถุงขนาดใหญ่ เพื่อสะดวกต่อการขนย้าย ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 86.36 ตอบผิด ร้อยละ 13.64

2.4 ควรเก็บวัตถุพยานไว้ให้ได้มากที่สุด เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงได้ง่าย จะทำให้ยากต่อการกลับมาเก็บเพิ่มเติม ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 95.45 ตอบผิด ร้อยละ 4.55

2.5 การถ่ายภาพวัตถุพยาน ควรถ่ายทุกชิ้น ทั้งระยะไกล กลาง และใกล้ โดยมีการวางป้ายหมายเลขกำกับ ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 90.90 ตอบผิด ร้อยละ 9.10

2.6 การเก็บกองเลือดสด ควรเช็ดในตู้เย็นช่องแช่แข็ง ก่อนส่งตรวจพิสูจน์ ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 68.18 ตอบผิด ร้อยละ 31.82

2.7 คราบโลหิตแห้ง สามารถเก็บส่งตรวจพิสูจน์ โดยใช้ใบมีดโกนขูดคราบโลหิตออกจากผิวของวัตถุได้ ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 72.72 ตอบผิด ร้อยละ 27.28

2.8 การหาหมู่โลหิตสามารถหาได้จากปัสสาวะหรืออุจจาระได้ ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 59.09 ตอบผิด ร้อยละ 40.91

2.9 การทำตำหนิสัญลักษณ์บนหัวกระสุนปืนที่ตรวจพบเป็นวัตถุพยาน สามารถทำตำหนิไว้ที่บริเวณใดก็ได้ที่เห็นได้ชัดเจน ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 72.72 ตอบผิด ร้อยละ 27.28

2.10 การเก็บคราบอสุจิแห้งที่ติดบนเสื้อผ้า ให้เก็บมาทั้งชิ้น ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 77.27 ตอบผิด ร้อยละ 22.73

2.11 การเก็บคราบโลหิตที่ติดบนวัตถุที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น เสื้อผ้า อาวุธ ควรเก็บวัตถุนั้นมาทั้งชิ้น ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 95.45 ตอบผิด ร้อยละ 4.55

2.12 การเก็บเส้นผมหรือเส้นขน อาจใช้สก๊อตเทปด้านเหนียวปิดลงบนพื้น เพื่อดึงเส้นผมหรือเส้นขนขึ้นมาได้ ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 63.63 ตอบผิด ร้อยละ 36.37

2.13 การเก็บเส้นผมจากบุคคลเพื่อพิสูจน์ DNA ให้ใช้กรรไกรตัดเส้นผมจากศีรษะบุคคลนั้น 15-20 เส้น เพื่อส่งตรวจ ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 86.36 ตอบผิด ร้อยละ 13.64

2.14 การเก็บกระดากที่ถูกเพลิงไหม้ ให้ใช้แผ่นกระดากแข็งสอดใต้ แล้วยกขึ้นมาเก็บใส่กล่อง เพื่อส่งตรวจพิสูจน์ ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 63.63 ตอบผิด ร้อยละ 36.37

2.15 การเก็บลูกกระสุนปืนที่ฝังบนผนัง ให้เจาะผนังเอาเฉพาะลูกกระสุนปืนออกมา เพื่อส่งตรวจพิสูจน์ ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 59.09 ตอบผิด ร้อยละ 40.91

2.16 ลูกและปลอกกระสุนปืนที่ตรวจพบในที่เกิดเหตุ ให้จัดเก็บใส่ในภาชนะที่ป้องกันการกระแทก และให้แยกห่อกัน ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 95.45 ตอบผิด ร้อยละ 4.55

2.17 การทำคำหับสัญลักษณ์บนปลอกกระสุนปืนที่ตรวจพบเป็นวัตถุพยาน ให้ทำคำหับไว้ที่จันท้าย ปลอกกระสุนปืน ให้เห็นชัดเจน ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 50.00 ตอบผิด ร้อยละ 50.00

2.18 การเก็บพยานวัตถุอาวุธปืน ไม่ต้องนำเอากระสุนปืนที่อยู่ในแมกกาซีนออก เพียงแต่ให้กด เซฟป็น หรือลดนกปืนไว้ก็พอเพียงแล้ว ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 72.72 ตอบผิด ร้อยละ 27.28

2.19 การเก็บพยานวัตถุจากตัวบุคคลเพื่อส่งตรวจเปรียบเทียบ DNA ให้เก็บเซลล์เยื่อข้างแก้ม โดย ใช้ก้านสำลีเช็ดที่กระพุ้งแก้มด้านในทั้ง 2 ข้าง จากนั้นนำไปผึ่งให้แห้งที่อุณหภูมิห้อง ก่อนเก็บใส่ซองกระดาษ ปิดผนึก ซึ่งเป็นข้อความที่ถูกต้อง พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 90.90 ตอบผิด ร้อยละ 9.10

2.20 เมื่อพบสิ่งใดที่เป็นวัตถุพยานได้ ให้รีบทำการเก็บรวบรวมโดยเร็ว ยังไม่จำเป็นต้องถ่ายภาพหรือ บันทึกตำแหน่งวัตถุพยานนั้นก่อน เนื่องจากอาจเกิดการสูญหายหรือการแปรสภาพของวัตถุพยานนั้นได้ ซึ่งเป็นข้อความที่ผิด พบว่า พนักงานสอบสวน ตอบถูก ร้อยละ 95.45 ตอบผิด ร้อยละ 4.55

และจากเกณฑ์คะแนนแบ่งระดับความรู้ ตามตารางที่ 1 พบว่า พนักงานสอบสวนกองบังคับการ ตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญส่วนใหญ่ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 คน มีระดับความรู้มาก ร้อยละ 36.36 ได้คะแนนระหว่าง 12-15 คะแนน จำนวน 14 คน มีระดับความรู้ปานกลาง ร้อยละ 63.64

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานใน สถานที่เกิดเหตุ

3.1 ด้านการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมปฏิบัติงานเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุ อาชญากรรมเกิดขึ้น ได้แก่ แพทย์นิติเวช เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ เป็นต้น

ความคิดเห็นแบ่งเป็น 2 กรณี คือ ต้องแจ้งทุกครั้งเพื่อให้แพทย์นิติเวชมาร่วมในการชันสูตรพลิกศพ ตรวจร่องรอยบาดแผล เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน ทำการร่วมเก็บพยานหลักฐาน ตรวจวิถีกระสุน และ เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ นำศพส่งตรวจพิสูจน์ ซึ่งเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายจะมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ แต่ในบางกรณี ที่คดีไม่สำคัญมากเจ้าหน้าที่อาจจะไม่เดินทางมา

อีกกรณีหนึ่งคือ ไม่จำเป็นต้องแจ้งทุกครั้ง ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์การกระทำผิด ข้อหา และ วัตถุพยาน เช่น คดีลักทรัพย์มูลค่าเล็กน้อย จะนำวัตถุพยานไปตรวจลายนิ้วมือแฝงเท่านั้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ กองพิสูจน์หลักฐานขอความร่วมมือ เพราะคดีที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก หรือทำการแจ้งแค่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาเท่านั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้เสียชีวิต ไม่ต้องเรียกแพทย์นิติเวช แต่ยังคงต้องแจ้ง เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานมาทำการเก็บพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ

ในปัจจุบันพนักงานสอบสวนไม่สามารถทำการชันสูตรพลิกศพเองได้ ต้องรอให้แพทย์นิติเวชเป็น ผู้ชันสูตรพลิกศพเท่านั้น จึงทำให้ต้องใช้เวลารอให้แพทย์เดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งในท้องที่กลุ่มตัวอย่าง คือ กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 แพทย์ทางนิติเวชที่รับผิดชอบชันสูตรพลิกศพ มีเพียงแพทย์จากโรงพยาบาล

ศิริราชเท่านั้น

ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ มีความล่าช้าในการเดินทางมาที่เกิดเหตุ เนื่องจากแต่ละหน่วยอยู่ไกลกัน และการจราจรติดขัด รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนน้อย ไม่เหมาะสมกับงานที่มีปริมาณมาก หรือพนักงานสอบสวนไปถึงที่เกิดเหตุแล้วไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากมีบุคคลอื่นอยู่เป็นจำนวนมาก หรือการเข้าถึงที่เกิดเหตุโดยไม่ระมัดระวังของเจ้าหน้าที่ ทำให้ที่เกิดเหตุเสียหาย อีกส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรค เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือดี และไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

3.2 ด้านบทบาทหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ

ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อพนักงานสอบสวนรับแจ้งเหตุจะแจ้งให้ตำรวจสายตรวจทำการตรวจพื้นที่เดินทางเพื่อไปรักษาสถานที่เกิดเหตุก่อน โดยจะใช้ police line เชือกฟางหรืออุปกรณ์ใด ๆ กันสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน แต่ถ้าเป็นกรณีที่เกิดเหตุมีพื้นที่กว้างอาจให้ตำรวจเป็นผู้กันสถานที่เกิดเหตุ แล้วรายงานผู้บังคับบัญชาแจ้งผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุ แพทย์นิติเวช เป็นต้น ก่อนเดินทางไปสถานที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนจะเตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป ไฟฉาย เทปกันสมุดจทรายละเอียด ตลับเมตรวัดระยะ ยานพาหนะพร้อมพลขับ

พนักงานสอบสวนเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว แต่งกายให้รัดกุม สวมถุงพลาสติกทับรองเท้าที่สวมใส่ เพื่อไม่ให้เกิดรอยเท้าของพนักงานสอบสวน ป้องกันการทำลายหรือเพิ่มพยานหลักฐานสังเกตการณ์รอบ ๆ บริเวณที่เกิดเหตุ ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนเองก็อยู่ภายนอกสถานที่เกิดเหตุ โดยทำเพียงแค่อายรูปไว้ รักษาสถานที่เกิดเหตุ และวัตถุพยาน พยายามบันทึกรายละเอียด และถ่ายภาพไว้ให้ได้มากที่สุด และจะรอเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าสถานที่เกิดเหตุพร้อม ๆ กัน

ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาถึง พนักงานสอบสวนจะให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อน โดยมีพนักงานสอบสวนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จากนั้นจะเข้าตรวจชั้นสูตรพลิกศพพร้อมแพทย์นิติเวชเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะทำหน้าที่จัดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ของสถานที่เกิดเหตุ ร่างแผนที่ และบันทึกตำแหน่ง พนักงานสอบสวนต้องเก็บรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้มากที่สุด โดยค้นหาและเก็บพยานหลักฐานให้ถูกต้องตามกระบวนการด้วยความระมัดระวัง ไม่ทำให้เกิดเหตุมีร่องรอยเสียหาย และไม่เพิ่มพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวข้อง ถ่ายภาพ และจัดบันทึกโดยละเอียด ไม่แต่ต้องวัตถุพยานวาดแผนที่ แผนผังสถานที่เกิดเหตุ และทำการลงบัญชีวัตถุพยานที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเก็บและมอบให้

หลังออกจากสถานที่เกิดเหตุ

พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจพิสูจน์ นำพยานที่เห็นเหตุการณ์มาสอบสวน เมื่อเก็บพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว ถ่ายภาพอีกครั้งก่อนส่งมอบสถานที่เกิดเหตุให้เจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้อง หรือปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุไว้ พร้อมทำเครื่องหมายห้ามเข้า รักษาสถานที่เกิดเหตุไว้เพื่อความจำเป็นต้องตรวจซ้ำ หากการตรวจยังไม่เสร็จสมบูรณ์ในครั้งเดียว พนักงานสอบสวนจะออกคำสั่งให้มีการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้

เมื่อกลับจากสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนต้องทำหน้าที่ลงบันทึกประจำวัน รวบรวมข้อมูลผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงผลจากแพทย์นิติเวชด้วยหากมีคดี

มาตรการต้องมีผลการขั้นสุดผลิตศพด้วย เพื่อนำทั้งหมดมาประกอบสำนวนที่ประกอบด้วยรายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุและแผนที่สถานที่เกิดเหตุ จัดทำคำร้องทุกข์ตามระเบียบ แล้วนำสำนวนที่สรุปส่งให้กับพนักงานอัยการพิจารณามีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนจะปฏิบัติตามหลักวิชาการทางนิติวิทยาศาสตร์และหลักการสอบสวนได้แก่ การเดินเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุให้เป็นไปตามระบบ และปฏิบัติตนตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ในสถานที่เกิดเหตุ

3.3 ด้านวิธีปฏิบัติตนของพนักงานสอบสวนในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุจะมีการเปลี่ยนแปลงได้จากการที่มีบุคคลอื่นเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง โดยเจตนาและไม่เจตนา บุคคลดังกล่าวได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ญาติ ประชาชน สื่อมวลชน ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น รวมถึงการเกิดเหตุที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลาอันยาวนานก่อนพนักงานสอบสวนจะรับแจ้งเหตุและเข้าถึงพื้นที่ สภาพสิ่งแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ หรือสัตว์จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น

พนักงานสอบสวนมีการดำเนินการเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่

1) ทำการบันทึกภาพสถานที่เกิดเหตุให้ครบถ้วน การถ่ายภาพทั้งในระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกล และทำการจดบันทึกการเข้า-ออกสถานที่เกิดเหตุของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2) ประสานงานขอหน่วยสนับสนุนในการกั้นสถานที่เกิดเหตุจากผู้ไม่เกี่ยวข้อง โดยห้ามบุคคลอื่นเข้าเป็นอันขาด หรือแจ้งตำรวจสายตรวจนำ police line มากั้นไว้ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าที่เกิดเหตุ เพื่อควบคุมดูแลและระมัดระวังการกระทำที่อาจทำลายสถานที่เกิดเหตุ และพยานหลักฐาน

3) ใช้ความพยายามในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ กำหนดจุดการเก็บพยานวัตถุ

4) จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการออกสถานที่เกิดเหตุให้มีความพร้อม พร้อมทั้งดำเนินการแจ้งผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 วิธีการในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุ เดินทางไปให้ถึงสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว ปิดกั้น ล้อมบริเวณที่เกิดเหตุเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ ขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กั้น police line แต่งกายให้รัดกุม ตั้งทีมตรวจ สวมถุงมือในการปฏิบัติงานทุกครั้ง สำรวจสภาพแวดล้อม สังเกตการณ์บริเวณรอบ ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการรายงานให้กับเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ไม่เคลื่อนย้ายพยานวัตถุ จัดเจ้าหน้าที่รักษาการณ์บริเวณที่เกิดเหตุ บันทึกภาพ พยายามป้องกันวัตถุพยานเสียหาย หรือเปลี่ยนแปลง หากไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ในการเก็บพยานหลักฐานเพียงพอ ให้รอผู้เชี่ยวชาญมาตรวจ

ขณะอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ระมัดระวังไม่ให้พยานหลักฐานเสียหาย หรือสูญหาย ป้องกันการทำลายพยานหลักฐาน ทำตามหลักการในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ถ่ายภาพในบริเวณต่าง ๆ กำหนดจุดในการเก็บพยานหลักฐาน ค้นหาพยานวัตถุ สวมถุงมือรองเท้า

หลังออกจากสถานที่เกิดเหตุ รีบจัดส่งวัตถุพยานไปตรวจพิสูจน์ กำหนดเป็นเขตห้ามเข้า ห้ามบุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไป จนกว่าเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจะเก็บเสร็จสิ้น หากเป็นสถานที่ปิด ให้ติดป้ายบริเวณประตู ห้ามผู้ใดเข้า-ออกยกเว้นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน รวมทั้ง

แพทย์ หากมีการขอความช่วยเหลือ ส่งมอบสถานที่เกิดเหตุ หรือรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ เพื่ออาจต้องกลับมาเก็บพยานหลักฐานเพิ่มเติม บันทึกภาพ และทำการปิดกั้นพื้นที่ตลอดเวลากว่าที่จะรวบรวมพยานหลักฐานได้ตามสมควร

3.5 วิธีการค้นหาและเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพยานหลักฐานและสถานที่เกิดเหตุ

พนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญของงานวิจัยนี้ได้ดำเนินการค้นหาและเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน โดยใช้หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ ตามกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่

1) พนักงานสอบสวนจะแจ้งเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานมาเก็บรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เนื่องจากมีความชำนาญและความเชี่ยวชาญมากกว่า และมอบให้พนักงานสอบสวนทำการส่งตรวจพิสูจน์ต่อไป

2) การเก็บวัตถุพยาน จะไม่นำวัตถุพยานที่แตกต่างกันมาก ๆ มาใส่รวมกัน

3) การเข้าเก็บพยานหลักฐานพนักงานสอบสวนจะต้องสังเกตจุดต่าง ๆ อย่างละเอียด และควรสวมชุดป้องกัน

4) เก็บวัตถุพยานแบบกันหอย ถ่ายภาพ ทำเครื่องหมาย หมายเลข เป็นสัญลักษณ์ตามจุดต่าง ๆ บันทึกตำแหน่งและสภาพของพยานวัตถุ ถ่ายภาพ ทำตำหนิรูปพรรณ และกั้น police line

5) เก็บรักษาพยานหลักฐานไว้ก่อนส่งตรวจ ระมัดระวังการเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ อย่าให้เป็นการทำลายหลักฐาน

6) ถ้าไม่มีความรู้เพียงพอ ไม่ต้องเข้าไปที่เกิดเหตุ รักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญมาตรวจ

7) เดินกรอบจำกัดขอบเขตบริเวณที่เกิดเหตุ หากเบื้องต้นสถานที่เกิดเหตุมีน้ำ ก็ไม่ควรเข้าไปในพื้นที่ เนื่องจากจะไปทำลายพยานหลักฐานได้ สวมเครื่องป้องกันในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ และเก็บวัตถุพยานเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง

8) เก็บตามหลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ หากไม่รู้ให้เก็บโดยเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะด้านมาตรวจและเก็บวัตถุพยาน หรือสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญถึงการตรวจแต่ละวัตถุพยาน ว่าต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติอย่างไร

3.6 ขั้นตอนการส่งมอบพยานหลักฐาน พนักงานสอบสวนมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

1) โดยการทำหนังสือการรับ-ส่งมอบ

2) รับมอบจากเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน (ผู้ทำการตรวจ) เพื่อส่งต่อไปยังกองพิสูจน์หลักฐานกลาง โดยบางกรณีผู้เชี่ยวชาญเก็บแล้วนำส่งตรวจพิสูจน์เอง

3) ทำเครื่องหมาย ถ่ายภาพ เก็บใส่กล่องตามลักษณะ ทำหนังสือส่งแยกรายการสิ่งของที่เก็บบรรจุพยานหลักฐานแล้วเซ็นชื่อกำกับ และส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4) ระมัดระวังการส่งมอบ สวมถุงมือในการหยิบจับพยานหลักฐาน บรรจุใส่ถุงพลาสติก หีบห่อปิดผนึกให้เรียบร้อย มีสลากปิดทับ ลงลายมือชื่อในภาชนะบรรจุของกลาง ทำบันทึกส่งมอบและทำหนังสือรับเมื่อรับมอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว พนักงานสอบสวนส่งมอบให้กองพิสูจน์หลักฐาน

5) พนักงานสอบสวนเก็บและส่งมอบพยานหลักฐานโดยตรงกับกองพิสูจน์หลักฐานกลาง โดยไม่ให้พยานหลักฐานขาดช่วง หากรับมอบจากเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน ก็ต้องจัดส่งไปกองพิสูจน์หลักฐาน

โดยเร็ว

6) ปฏิบัติตามขั้นตอนการเก็บวัตถุพยานตามข้อกำหนดของกองพิสูจน์หลักฐาน ทำให้การส่งพยานหลักฐานไปตรวจพิสูจน์ไม่ขาดตอน

3.7 ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัด ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญของงานวิจัยนี้ ได้แสดงความคิดเห็นด้านปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัด ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ได้แก่

1) การขาดอุปกรณ์ ขาดบุคลากรที่ชำนาญ ขาดแคลนผู้ช่วยพนักงานสอบสวน โดยทั่วไปจึงแจ้งเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจที่เกิดเหตุ และเก็บพยานหลักฐาน เป็นสาเหตุให้การทำงานล่าช้า

2) การไม่สามารถบริหารจัดการเวลาให้ทันสถานการณ์ ไม่มีเวลาในการตรวจและเก็บพยานหลักฐานเพียงพอ ทำให้พยานหลักฐานถูกทำลาย

3) ในบางกรณีพนักงานสอบสวนต้องเก็บพยานหลักฐานเองในกรณีเร่งด่วน โดยขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเก็บให้ถูกวิธี

4) พนักงานสอบสวนขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการเก็บพยานหลักฐาน

5) บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุเยอะเกินความจำเป็น ซึ่งจะทำให้สามารถเข้ามาทำลายที่เกิดเหตุ

6) ก่อนพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ทราบเหตุ มีบุคคลอื่นเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งทำให้วัตถุพยานสูญหายหรือเสียหาย

7) พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจในการสั่งการให้บุคคลใดมีสิทธิในการเข้าสถานที่เกิดเหตุหรือในบางเหตุการณ์พนักงานสอบสวนได้สั่งการแล้วแต่ไม่มีการปฏิบัติตาม

8) ขาดบุคลากรในการดูแลรักษาสถานที่เกิดเหตุ กรณีที่ต้องการตรวจซ้ำ

9) การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพหรือดีพอควร เนื่องจากแพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการเข้าตรวจสอบสวนมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

3.8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนา/ปรับปรุงเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน

1) กระจายเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานไปตามพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล

2) ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานบรรจุอยู่ตามสถานีตำรวจทั่วประเทศ เพื่อทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวน

3) ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการตรวจและเก็บพยานหลักฐาน เช่น แพทย์นิติเวช เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ให้เพียงพอต่อปริมาณงาน ต่อท้องที่ สน./สภ. ต่าง ๆ

4) จัดให้มีการอบรมเสริมความรู้ของบุคลากรในสถานีตำรวจกับเทคโนโลยีปัจจุบัน โดยมีการเพิ่มพูนความรู้ให้พนักงานสอบสวน ควรจัดอบรมทุก 6 เดือน หรือ 1 ปี

5) ควรมีอุปกรณ์ที่พร้อมเหมาะสม และทันสมัย และจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

6) ออกข้อบังคับ/กฎหมาย ลงโทษในกรณีที่มีบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานสอบสวน ให้ข้อบังคับ/กฎหมายนั้นมีโทษที่รุนแรงพอที่จะป้องปรามบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ

7) การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พนักงานสอบสวน ควรสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและเกิดความร่วมมือในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงาน

8) การใช้วิทยาการในการพิสูจน์หลักฐาน พนักงานสอบสวนต้องการได้รับการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงาน อย่างครบถ้วนและทันสมัย ต้องใช้เทคโนโลยีและความเป็นวิทยาศาสตร์เพื่อการเก็บวัตถุพยานและรักษาสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการเน้นองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานสากล และนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างถูกต้อง และเป็นระบบ

อภิปรายผล

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของพนักงานสอบสวนผู้ตอบแบบสอบถาม พนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 22 คน มีข้อมูลสถานภาพทั่วไป ดังนี้

ตำแหน่ง พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ส่วนใหญ่มีตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ.3) รองลงมา พนักงานสอบสวน (สบ.2) และพนักงานสอบสวน (สบ.1) อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานสอบสวน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติงานสอบสวนระหว่าง 3-5 ปี

2. การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน

การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน พบว่า พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ส่วนใหญ่ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 คน มีระดับความรู้มาก ร้อยละ 36.36 ได้คะแนนระหว่าง 12-15 คะแนน จำนวน 14 คน มีระดับความรู้ปานกลาง ร้อยละ 63.64 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hinthao and Suphalaknaree (2018) ที่พบว่า พนักงานสอบสวนไม่สามารถให้นิยามความหมายการทำงานในบริบทของการแสวงหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ว่ามีความเป็นมืออาชีพได้ เนื่องมาเหตุผลสำคัญ ได้แก่ การจำเป็นต้องพึ่งพาการทำงานของผู้เชี่ยวชาญอื่น และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้ที่ไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง

ข้อสังเกตจากการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวนดังกล่าว พบว่า พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่พอเพียงเรียงตามคะแนนที่ตอบคำถามถูกจากคะแนนน้อยไปหามาก ได้แก่ การทำดำเนินสัญลักษณ์บนปลอกกระสุนปืน การเก็บลูกกระสุนปืนที่ฝังบนผนัง การหาหมู่โลหิต การเก็บเส้นผมหรือเส้นขน การเก็บกระดากที่ถูกเพลิงไหม้ และการเก็บกองเลือดสด เป็นต้น

3. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ จากการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นวิธีในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ดังนี้

1) พนักงานสอบสวนมอบอำนาจในการรักษาสถานที่เกิดเหตุให้กับตำรวจสายตรวจ หรือตำรวจคนแรกที่ไปยังสถานที่เกิดเหตุให้กั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปกันหรืออุปกรณ์กั้นสถานที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ กำหนดระยะขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุ บันทึกข้อมูลและระยะเวลาการเข้าและออกสถานที่เกิดเหตุของผู้ที่อยู่ในบริเวณสถานที่เกิดเหตุทุกคน และระบุช่วงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุด้วย

2) พนักงานสอบสวนที่มีหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เมื่อมาถึงต้องพิจารณาขนาดของสถานที่เกิดเหตุ หากมีผู้ใดลี้ภัยจากสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนมีสิทธิ์แจ้งให้ออกไปจากสถานที่เกิดเหตุ หากไม่ปฏิบัติตาม พนักงานสอบสวนมีสิทธิ์แจ้งให้ลงโทษได้ตามกฎหมายที่กำหนดโทษไว้

3) ตั้งจุดบัญชาการของสถานที่เกิดเหตุตามความเหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และรวบรวมข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวางแผนเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ

4) พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงมือ ถุงครอบเท้า ผ้าปิดปาก หรืออุปกรณ์อื่นใดตามความเหมาะสม และเมื่อเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุจะต้องระมัดระวังสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนั้น และต้องปฏิบัติตามหลักวิชาการ ไม่กระทำการชำรุดขั้นตอนอันจะเป็นการทำลายวัตถุพยานได้

5) หากสถานที่เกิดเหตุไม่สามารถตรวจให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียว เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถร้องขอให้พนักงานสอบสวนเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุมาตรวจในวันหลัง และเมื่อตรวจเสร็จแล้วจะต้องทำการคืนสถานที่เกิดเหตุแก่พนักงานสอบสวน ซึ่งสอดคล้องกับระบบการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลางของสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) (Kiratiikankun, 2010) ที่ระบุการตรวจสถานที่เกิดเหตุ 12 ขั้นตอน (ระบบ FBI) ได้แก่ 1. การเตรียมตัว (Preparation) 2. การเข้าสู่สถานที่เกิดเหตุ (Approach scene) 3. การรักษาความปลอดภัยและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ (Secure and Protect) 4. การสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น (Initiate preliminary survey) 5. การประเมินพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ (Evaluate physical evidence possibility) 6. การเตรียมบรรยายสรุปสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare narrative description) 7. การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ (Depict scene photographically) 8. การเตรียมแผนผัง และการร่างภาพสถานที่เกิดเหตุ (Prepare diagram/Sketch of scene) 9. การดำเนินการตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด (Conduct detailed search) 10. การบันทึกและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ (Record and Collect physical evidence) 11. การดำเนินการสำรวจสถานที่เกิดเหตุขั้นสุดท้าย (Conduct final survey) 12. การถอนกำลังออกจากสถานที่เกิดเหตุและส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ (Release scene) เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ดังนี้

1) งบประมาณ การขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ และอุปกรณ์ในการป้องกันตนเองจากการปนเปื้อนหรือการทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

2) บุคลากร การมีจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้น หากเกิดมีคดีหลายคดีในพื้นที่รับผิดชอบเดียวกัน จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ ทำให้การตรวจสถานที่เกิดเหตุเกิดความล่าช้า และวัตถุพยานอาจถูกทำลายเสียหายได้

3) อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุไม่เพียงพอ ทำให้ในการปฏิบัติงานบางครั้ง พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ไม่ได้สวมใส่อุปกรณ์ในการป้องกัน

4) การขาดความรู้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงานสอบสวน ผู้บังคับบัญชา และประชาชน

5) สภาพแวดล้อม ที่เป็นปัจจัยที่ยากต่อการควบคุม ได้แก่ สภาพบริเวณของสถานที่ ดินฟ้าอากาศ อุณหภูมิ เป็นต้น

จากข้อสรุปของการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนถึงวิธีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและปัญหาอุปสรรคในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ พบว่า มีความสอดคล้องกับ Kerdwichai (2003) กรณีการตรวจสถานที่เกิดเหตุนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน โดยให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจสอบสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่หรือภาพวาดจำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำได้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น และสอดคล้องกับ Sukwat (2007) ที่กล่าวถึง สถานที่เกิดเหตุว่าเป็นสถานที่ที่มีการกระทำความผิดและอาจหาวัตถุพยานได้ด้วย ทำให้ผู้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครควรจะเป็นผู้กระทำความผิด ทำอย่างไร ด้วยวิธีใด เมื่อเวลาอะไร และประสงค์ต่ออะไร การตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างมีขั้นตอนตามหลักวิชาแล้วจะทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากวัตถุพยานต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงจากตัวผู้เสียหาย และตัวคนร้ายได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการคลี่คลายคดีนั้น ๆ การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มจากการประเมินข้อมูลจากบุคคลที่เข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนหน้านั้น เพื่อให้รู้สภาพสถานที่เกิดเหตุ นำมาประเมินขอบเขตสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งโดยปกติแล้วคำจำกัดความของสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และสามารถหาวัตถุพยานได้นั้น หมายความว่ารวมถึงเส้นทางเข้า-ออก และหลบหนีของผู้กระทำความผิดด้วย ทำให้ขอบเขตสถานที่เกิดเหตุ อาจมีมากกว่าหนึ่งบริเวณ เส้นทางของแต่ละบริเวณที่เชื่อมโยงกัน อาจมีวัตถุพยานปรากฏอยู่ด้วย จึงเป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการกั้นบริเวณสถานที่เกิดเหตุให้กว้าง หรือแคบ แล้วแต่วัตถุพยานที่ปรากฏในเบื้องต้น และสอดคล้องกับ Trisomboon (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่องการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยทำการศึกษาลักษณะและขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ถูกต้องเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากพยานวัตถุต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงจากตัวผู้เสียหายและคนร้ายอย่างเต็มที่ จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องอาศัยหลักการและขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ถูกต้อง ชัดเจน มีการปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานว่า ขาดแคลนบุคลากรผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ การขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ขาดการฝึกอบรมความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการขาดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อสถานที่เกิดเหตุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จัดระบบโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุเพื่อการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุ
2. ผลักดันให้มีกฎหมายการรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุในประเทศไทย และปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานและสถานที่เกิดเหตุที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน
3. จัดงบประมาณให้กับหน่วยงานที่การปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่เกิดเหตุให้เกิดความสมดุล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่และรักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุให้ดียิ่งขึ้น
4. จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติในสถานที่เกิดเหตุ ครอบคลุมถึงการปฏิบัติตนในสถานที่เกิดเหตุอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการรักษาสภาพของสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้มีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการนำมาพัฒนางานด้านการสอบสวน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรชัย วิชชุวานิชย์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร. สฤณี สืบพงษ์ศิริ สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต และพนักงานสอบสวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- โกสินทร์ หินเฑาะว์ และศุภชัย ศุภลักษณ์นารี. (2561). ว่าด้วยมืออาชีพร: พนักงานสอบสวนกับวิธีการแสวงหาพยานหลักฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 38 (6): 111-135.
- ขวัญใจ ยิ่งเจริญ. (2561). ความเข้าใจและการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสอบสวนคดีอาชญากรรมเฉพาะทางของพนักงานสอบสวน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- นพคุณ กীরติการกุล. (2553). นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ. เชียงใหม่: รัฐพงษ์-เอกลักษณ์.
- นัยนา เกิดวิชัย. (2546). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา. นครปฐม: นิตินัย.
- นิติต ภูริคุปต์ และปญฺญนัช เกตุเทศ. (2558). ความไม่เป็นธรรมในคดีและแนวทางแก้ไข. กรมสอบสวนคดีพิเศษ. [Online]. Available: <https://www.dsi.go.th/en/Type/Knowledge-Dissemination> [2562, กันยายน 24].

- วัชรินทร์ อ่วมพึ้ง. (2556). **ความรู้และความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 7.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- ศุภชัย ไตรสมบูรณ์. (2546). **การตรวจสถานที่เกิดเหตุ.** สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมาน ศิริเจริญสุข. (2541). **การรักษาสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรารุช เบญจกุล. (2550). **หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการยุติธรรม. วารสารยุติธรรมปริทัศน์ (กันยายน 2550): 64-67. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม www.library.coj.go.th.**
- สฤณี สืบพงษ์ศิริ. (2546). **ความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งต่อการป้องกัน รักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันดี สุขวัจน์. (2550). **การตรวจสถานที่เกิดเหตุ.** เอกสารประกอบการสอน วิชาการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). **พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 21 พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- อนุพันธ์ มุสิกานนท์. (2543). **การนำวิทยาการตำรวจมาใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์ และคณะ. (2546). **นิติวิทยาศาสตร์เพื่อการสอบสวน.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- เอก อังสนานนท์. (2558). **คู่มือพนักงานสอบสวน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

Translated Thai References

- Angsananon, A. (2015). **Investigation staff manual.** Bangkok: Royal Thai Police.
- Benjakul, S. (2007). Forensic Evidence and Justice Process. **Journal of Justice Review** (September 2007): 64-67. The Electronic library of Court of Justice.
- Chamsuwanawong, A. and Others. (2003). **Forensic science for investigation.** Bangkok: Pimluck.
- Hinthao, K. and Suphalaknaree, S. (2018). Professionals: investigative officers and the way of finding evidence. **Journal of Silpakorn University, 38** (6): 111-135.
- Kerdwichai, N. (2003). **Civil Procedure Code and Criminal Procedure.** Nakhon Pathom: Nitinai.
- Kiratiakarnkun, N. (2010). **Forensic Police.** Chiang Mai: Rattthaphong-Ekpong.

- Office of the Council of State. (1999). **Act Amend the Code of Criminal Procedure No. 21 B.E. 1999**. Bangkok: Office of the Council of State.
- Musikanon, A. (2000). **The Use of Police Technology in the Performance of Investigation Officers of the Crime Suppression Division, Central Police Headquarters**. Master of Arts. Organization Management Program. Graduate school. Sripatum University Bangkok.
- Phurikup, N. and Keteset, P. (2015). **Injustice in cases and solutions**. Department of Special Investigation. [Online]. Available: <https://www.dsi.go.th/en/Type/Knowledge-Dissemination> [2562, September 24].
- Siricharoensuk, S. (1998). **Preservation of crime scene**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Suebpongssiri, S. (2003). **Knowledge and Opinions of Disaster Mitigation Employees at Por Teck Tung Foundation for Prevention, keep the witness material at the scene of the incident**. Master of Arts Program in Criminology and Criminal Justice, Faculty of Political Science Chulalongkorn University.
- Sukwat, S. (2007). **Crime scene**. Teaching documents Examination of crime scene Graduate school Silpakorn University.
- Trisomboon, S. (2003). **Crime Scene Investigation**. Thesis according to the Master of Arts. Program Justice Administration. Graduate school. Krirk University.
- Uamfung, W. (2013). **Knowledge and opinions of inquiry officer about collects forensic evidence in Metropolitan Police Division 7**. Master of Science. Department of Forensic Science. Graduate school Silpakorn University, Nakhon Pathom.
- Yingcharoen, K. (2018). **Understanding and use of forensic science in investigating specific crime cases of investigative officers**. Master of Science. Department of Forensic Science. Graduate school Silpakorn University, Nakhon Pathom.

คณะผู้เขียน

นางสาวตรองหทัย ยศประสิทธิ์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เลขที่ 6 ถนนราชมนฑรคานใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

e-mail: peenaraya@yahoo.com

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรรัช วิชชวาณิชย์

คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เลขที่ 90 หมู่ 7 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110